

גליון מס': 164 פרשת נשא
ה' סיון תשע"ט (8/6/19)

העלון יוצא לעילוי נשמת
מדיאנה נג'מה בת
חנינה לבית זדאן ע"ה,
ובעלה מקיץ
כצאני בר רחל ע"ה

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 22:00

מוצ"ש פרשת במדבר, כ"ח באייר התשע"ט

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

נושאי השיעור:
א. יום ירושלים. ב. ערוץ "הידברות". ג. הכנת המקרר ליומיים. ד. שינה בשבת לצורך "ליל שבועות". ה. הכנה לחג בכין השמשות של מוצ"ש. ו. להתפלל "מנחה גדולה" בשבת זו. ז. סעודות שבת וחג. ח. שימוש בגז ביו"ט. ט. הלכות שכיום ניתן להחמיר בהם יותר. י. סדר לימוד בליל וביום חג השבועות. יא. שלא כדאי לאכול בתוך לימוד ליל שבועות. יב. עמידה בעשרת הדיברות. יג. להתחזק באמונה.

"ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו"

א. שבוע טוב. יישר כח (לחזן ר' כפיר פרטוש הי"ו ולאחיו ר' יהונתן הי"ו). שבוע טוב. מחר (יום א' - כ"ח אייר) "יום ירושלים", העיר שחברה לה יחדיו, "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו" (תהלים קכ"ב ג). מה הפירוש? פעם פירשתי בזה, כי בלשון חכמים "ירושלים" זה כל ארץ ישראל², ובארץ מזג האוויר שונה ממקום למקום, בגולן ובנגב ובערבה ובסדום ובעמורה וכדו', ואין ארץ קטנה כזאת בעולם שבכל עיר מזג אויר אחר, כאילו שהתחברו הערים ביחד. זהו "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו", שהתחברו כמה ערים ביחד. למה? כי אחרי מאות שנים יבואו יהודים מקצווי הארץ מסוף העולם, אחד התרגל למזג אויר חם והשני התרגל למזג אויר קר³, לכן ירושלים "כעיר שחברה לה יחדיו", כדי שכל אחד ימצא מקום שמתאים לו בה. (עיין בספר אסף המזכיר ערך ירושלמי-ד). אבל למחר א"ה יש פירוש אחר, "כעיר שחברה לה יחדיו", ירושלים העתיקה וירושלים החדשה התחברו ביחד.

"לך אזבח זבח תודה... בתוככי ירושלים הללויה"

ב. צריך להגיד תודה על הדבר הזה. מי שרוצה שיאמר הלל בלי ברכה, וטוב לומר "נשמת כל חי" אחרי התפלה. ולא אומרים תחנון ביום הזה, להכרת הטוב. יש אנשים טוענים שהחילוניים כבשו את זה, אבל קודם כל יתכן שיש הרבה דתיים ביניהם, ודבר שני גם החילונים התעורר משהו בלבם על זה. כאשר הצנחנים באו ותפסו את הכותל, הם התרפקו עליו באהבה ובכו שם. ומה אבנים מסותות לפני אלפיים שנה אומרות לאדם חילוני?! אלא הם הרגישו משהו שם. בואו נחשוב, אילו היה במלחמת ששת הימים מה שהיה במלחמת כיפור, אוי ואבוי לשונאי ישראל, מי שהיה הולך בדרך יבוזו לו ויירקו בפניו ויהרגו אותו. ובעבר היה ככה. לכן אדרבה צריך לומר תודה לקב"ה, שגם ליהודים שלא כ"כ בסדר מבחינת תורה ואמונה, נתת את הכח והעוז לדבר הזה. ולכן הספירה של היום הזה כ"ח באייר, "חסד שבמלכות", כי קיבלנו משהו מלכותי בחסד.

- החכם מחבר השיר הזה "יפה ותמה תורה תמימה", הוא רבי שלמה אביטוב. השפה היא של הקדמונים אבל המבנה מאוחר יותר.
- למשל "תלמוד ירושלמי" לא חובר בירושלים, כי בזמנו היה אסור להיכנס לירושלים. אדריאנוס "שתיק טמיא" אסר על היהודים להיכנס לשם, חוץ מיום אחד בשנה שבאים רעבים צמאים ויחפים כדי לבכות על הכותל המערבי, ולשלם פרוטה על זה (ויש תיאור מסופר רומי מאותה תקופה על זה). רבי דוד לוריא (קדמות הזוהר עמ' ס"ט) שאל: א"כ מה זה תלמוד "ירושלמי"? אבל הכוונה תלמוד ארץ ישראל, שכל א"י נקראת בשם "ירושלים".
- פעם היה אחד רבי שמחה צירקינד ז"ל שבא מאמריקה ללמד אצל הרב ניסן פיינסון ע"ה בתונס, ובקיץ היה לוקח סטנדר בשיעור ונופל ומתעלף, כי הוא לא רגיל לחום הזה. אפילו שהוא בא מאמריקה לא מרוסיה, וגם בתונס החום לא היה כ"כ נורא. וכ"ש כאן בארץ ישראל שהחום מלא לחות, ואלה שבאים ממדינות קרירות לא יכולים לעמוד בזה.

צריך תמיד לחשוב מה היה לנו אם היה אחרת. ומי שיכול שיתפלל ביום הזה בכותל המערבי, שלא ימסר ביד החיצוניים. "חיצוניים" זה לא רק גוים, אלא גם יהודים מסכנים שנמצאים מחוץ למחנה, ורוצים להרוס את כל התורה. צריך להתפלל שהכותל לא ימסר בידם, ולא יאמרו שגם להם יש חלק בזה.

למרות הגלות והייסורין לכל יהודי יש משהו יהדות בפנים

ג. יום ירושלים ביום כ"ח באייר, ומלחמת ששת הימים התחילה ביום כ"ו באייר. חכם אחד רבי דניאל לוי (מחבר ספר כרם דל על התורה. עמ' פ"ב)⁴, מצא רמז לזה בפסוק "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (במדבר כ"ג ג), המלה וכארי אותיות כ"ו אייר (אייר ביו"ד אחת)⁵. הפסוק אומר "כלביא יקום וכארי יתנשא", כי בשלוש שעות הראשונות של המלחמה השמידו שלוש מאות מטוסים של המצריים, ולא נשאר שריד בהם. המצריים ישבו ועישנו נרגילה והיו מוכנים לשעה תשע (קראו לזה "שעת האפס"), וכאשר הגיעה השעה פתאום ראו שאין מטוסים וקורקעו כולם, "ירדו על הקרקע". ונגמרה המלחמה הזאת. השלוש שעות האלה היו קריטיות מאד (יש בפרדס-כץ רחוב "שלוש שעות")⁶. אחרי מלחמת ששת הימים, אחד הכותבים בספר "ששים גבורים" (מה זה גבורים? איזהו גבור הכובש את יצרו), של הרב ברוק שליט"א (ראש ישיבת נתיבות עולם)⁷ כתב בספר שבהתחלה היה בעולם אחר

4. זה ספר מתוק מדבש, ופעם (בשנתש"ל"ג) הוא נתן לי אותו במתנה. זה היה במהדורא שניה, ואיני יודע אם יצאה עוד מהדורא מאז.

5. לא כולם יודעים איך כותבים את המלה "אייר". רבי שאול כהן ז"ל הרב של כל חכמי ג'רברא (נכח השלחן אה"ע סימן קכ"ו סעיף כ"ג) כתב שיש לנו ספק אם כותבים את המלה הזאת ביו"ד אחת או בשתי יוד"ן. מה הספק בזה? אם המלה אייר בדגש, זה ביו"ד אחת ולא בשתי יוד"ן (למשל השם בערביה "בִּיְהִ", הסבאר הפשוטה לכתוב ביה בשתי יוד"ן. אבל זה לא נכון, אלא בגט כותבים "ביה" ביו"ד אחת, ואם אדם יקרא ביה לא אכפת לנו ממנו, שילמד לקרא נכון...). ואם זה בלי דגש אייר יקראו אותה כמו ניסן וכדו' זה בשתי יוד"ן. לכן היו שגמרו שלא לתת גט בחודש אייר בכלל (עיין ברית כהונה אה"ע מערכת האלף את י'). אם היה ויכוח בין בעל לאשתו בחודש ניסן, ואמרים להם שיחכו אחרי פסח כי לא עושים חרמות ונידוים וגיטין בחודש ניסן, ואח"כ בחודש אייר אמרים להם שיחכו אחרי שבועות כי לא יודעים לכתוב את השם הזה, ועד אז כבר יעשו שלום ביניהם...

6. האשכנזים אומרים בהושענות לחג הסוכות "הושענא שלוש שעות" (אין לנו הושענות אלה), ואף אחד לא מבין מה פשר השלוש שעות. פעם ראיתי בספורי חסידים, שאחד שאל את האדמו"ר שלו: מה זה שלוש שעות האלה? והסביר לו שלוש שעות שיהיו לפני הגאולה קשות מאד. ובא רבי בונים מפשיסחא ואמר: לי אין בעיה, באותן שלוש שעות אני אשתה מי דבש ואלך לישון, וכשאקום כבר יגיע המשיח... כנראה מי דבש זה משהו משכר, ואנחנו לא מכירים אותו. באר היטב בהלכות פסח (סימן תס"ב סק"ג) מזכיר את זה וכותב "מוע"ד" (קוראים מו, לא מבטאים את העי"ן, זה ראשי תיבות מי דבש...). אבל הנה יש לנו פירוש יפה מאד, על שלוש השעות האלה.

7. אני לא מכיר את הישיבה הזאת, רק את הרב דיאמנט משם. פעם אחת היינו בברית, (אבי הבן ר' יורם אורטל הי"ו). ובירכתי על הכוס

עיצוב גרפי: ח'אלק 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	20:25	19:08
ת"א:	20:28	19:25
חיפה:	20:29	19:16
ב"ש:	20:25	19:23

להקדשות והנצחות: 052-7430552

עורכים: הרב'ג אביחי טעדון, שלם דרעי, משה חזקא שליט"א | עריכה ובקורת: הרב'ג רבי אלעד עידאן שליט"א

כל הזכויות שמורות ל"ע"י מכון ארז צדיקים שני" מוסדות חכמת רומים ברכיה | נלקטת העלון: bait.neheman@gmail.com

לעילוי נשמת
פריץ (ביה"ש)
בר טעדה יאעיש
דינה בת שלבייה
לבית יאעיש

לע"ג **גמילה**
דבש בת ניסה
ואברהם סאסי
ר"ע ה' סיון תשע"ו

הלצלת **יום חור**,
דינאל בוכריס, **יונתן**
מאמו, **חיבה סופר**
וכדרי בוכריס וב"ב

לע"ג מרת **הדסה אביש**
רבקה יטכה
בת הרבנית אביבה מרים
תלחוט"א, בתו של מה"ר
הגר"ג ברדא שליט"א

לעילוי נשמת
אסתר
איתנה בת
שרה ע"ה

לעילוי נשמת
חיייר רפאל בר כמנה
לע"ג ח' חשוון תשס"ב
חיה רחל בת שאשיה
ר"ע ה' אדר תש"ד
תנצב"ה.

לגמרי, עולם של אנשים נכבדים כמו פרופסור ודוקטור ואסטרונוט, וכל מיני שמות הבעלים האלה. וגם מהם כאלה שאמרו: חשבנו שעם ישראל כמו כולם, ולא ידענו בכלל שזה עם מיוחד (ואחד שאל אותי: זו לא גאווה מה שאומרים "אתה בחרתנו"?...) אבל אחרי מלחמת ששת הימים, הכותב הזה נסע ליפן (או למקום אחר), ויפני אחד שאל אותי: **אתה יהודי מישראל? ענה לו: כן. אמר לו: אתה מגן עדן! והשתחוה לפניו, ויפול אל פניו ארצה וישתחו** (יהושע ה' י"ד). ראה את זה, ואמר: **הבנתי שיהודי זה משהו מיוחד**. והוא לא היחיד בזה, אלא יש אלפים כאלה. לכן אנחנו צריכים להודות לקב"ה, שלמרות גלות ויסורים של אלפים שנה עדיין יש משהו יהדות בפנים, ואפשר לגלות אותו גם לאומות העולם.

ערוץ "הידברות" לקירוב רחוקים

ד. לפני שבוע קיבלתי מכתב של כמה רבנים שחתמו נגד "הידברות", ורוצים שאצרף את חתימתי. מה עשתה הידברות? יש להם טלוויזיה בשביל לקרוב את הרחוקים, ולטענת הרבנים האלה היא גורמת שגם אנשים חרדים שלנו יילכו לשמוע את הדברים שם. אבל צריך לחשוב על זה, כי מהמחלוקות בין הרבנים לא יוצא שום דבר טוב⁸. חכמים (מועד קטן י"ז ע"א) אומרים: אם ראית תלמיד חכם שסרח כסהו כלילה. וכ"ש אם לא סרח ואתה חושד בו. המריבות בין הרבנים זה רע מאד, ואסור לעשות את זה. אתה יכול לומר "אני לא מסכים", אבל אל תוסיף עוד דברים על זה. כל זמן שהרבנים מכבדים אחד את השני, אף פעם לא היינו מגיעים למצב הזה. אדם צריך לכבד את התורה של השני⁹, ותמיד לראות מה ייצא מהדבר הזה. מה גרם לכל המלחמות האלה בישראל? זה הדבר הזה!¹⁰ **צריך להכיל אחד את השני, ולומר לו: אני**

והוספתי ברכה לתינוק "שיתקיים בו מקרא שכתוב **ישימך אלקים כאפרים וכמנשה**", שאל אותי: מאיפה הבאת את זה? זו אחריות גדולה. אמרתי לו: **ככה כתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל**, בפסוק "ברך יברך ישראל לאמר ישימך אלקים כאפרים וכמנשה" (בראשית מ"ב כ'), שביום המילה כל אחד יאמר לבן הנימול את זה. והרי כבר בירכנו כורת הברית וטעמתי מהכוס, וכולם אומרים "קיים את הילד הזה לאביו ולאמו ויקרא שמו בישראל", ומברכים "שיזכה לתורה לחופה ולמעשים טובים" וכו', ומוסיפים "בחיי המוהל ובחיי הסנדק" וכדו', וכל אחד מוסיף כי ה' הטובה עליו. וא"כ מה יש בזה שהוספתי "שיתקיים בו מקרא שכתוב ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"? אמר לי: זו אחריות גדולה. אמרתי לו: אבל כבר בירכנו, אמר לי: זו אחריות גדולה. אמרתי לו: כבר טעמתי מהכוס, אמר לי: זו אחריות גדולה... וכי אני יכול להתווכח באויר? אבל אח"כ מצאתי שהרב חיד"א (ברכי יוסף י"ד סימן רס"ה סק"ה) כתב שע"פ תרגום יונתן אומרים לתינוק את הדבר הזה. וא"כ יש לנו ברכי יוסף ב"ה, אפשר להירגע... (וע"ע בחוברת אור תורה אלול תשס"ט סימן קל"ח עמ' תרנ"ג). [והרב דוד ברדא ה"ו מטבריא העיר שכן כתב גם הריבב"ן (שבת קל"ג) ובס' תניא רבתי (סי צ"ה) ושבלי הלקט (הלכות מילה סימן ד'). וישר כחן].

8. פעם שני חילוניים נפגשו בנייהם, אחד חצי דתי והשני ה' ירחם, ישעיהו לייבוויץ ועגנון. אחד שאל את השני: התורה החזיקה את עם ישראל אלף שבע מאות שנה, מה קרה לה במאתים שנים האחרונות? ולא מצאו תשובה לזה. אבל התשובה שוויכוחים כאלו בין רבנים גורמים הרבה.

9. פעם היו קמיעות שעשה חכם גדול רבי יהונתן אייבשיץ, והגאון יעב"ץ מצא בהם רמזים של שבתאים, והוא יצא עליו בשצף קצף, ולא השאיר מלה שלא כתב עליו. ומה יצא מזה? שבדור אחריו התחילה כל ההשכלה והכפירה, ה' ירחם.

10. כאשר הבת של אלישע - אחר באה לפני רבנו הקדוש, ואמרה לו: תפרנס אותי. שאל אותה: מי את? אמרה לו: אני בתו של אלישע בן אבויה. רבי התפלל: וכי יש לו ילדים!? הרי הפסוק אומר "לא יין לו ולא נכד בעמו ואין שריד במגורי" (איוב י"ח ט"ו). אמרה לו: **אל תזכור מעשה אלא תזכור אל התורה שלו**. מיד ירדה אש וליחכה ספסלו של ר', בכה רבי ואמר: זה הכח של התורה. ונתן לו פרנסה. (תניגה ט"ו ע"ב).

11. פעם לפני כמה שנים ראיתי כתבה בעיתון חרדי על **קטניות בפסח**, האשכנזים מחמירים בזה, והמשכילים במאתים שנים האחרונות אמרו שזו חומרא גדולה, וגם הספרדים אוכלים והגמרא (פסחים ק"ד ע"ב) מתיירה את זה. ושם הם יורדים עליהם ומבזים אותם. אבל לא הזכירו שהראשון ש"כ כתקף את החומרא הזאת זה הגאון יעב"ץ, אף פחות ולא יותר (מו' קציעה סימן תנ"ג), וכתב: ומעדיני עלי שאבא מארי הגאון בעל חכם צבי, היה כל שנה בפסח נאנח על החומרות האלה של הקטניות, ואמר שזה גורם שעושים מצות עבות ושהעניים לא אוכלים מספיק, ואם היה בידי הייתי מבטל את החומרות האלה. אמנם חכמי הדור לא הסכימו לזה, אבל המשכילים השתמשו בדבר הזה. אבל אסור להעלות ולטעין דברים, ואפשר לכתוב שיעב"ץ כתב את זה וההלכה לא כדבריו, מה יש בזה!? הגמרא (ק"ל ע"א) אומרת שרבי יוסי הגלילי מתיר לאכול בשר עוף בחלב, ובעירו היו אוכלים את זה. ואפילו הכי היום כולם יודעים שאסור לאכול בשר בחלב בכלל (גם בשר עוף). מה טעמו של רבי יוסי הגלילי? הפסוק אמר "לא תבשל גדי בחלב אמו" (שמות כ"ג י"ט), יצא עוף שאין לו חלב - אמר (חולין ק"ג ע"א). וכאשר רוצים לומר דבר

מכיל אותך, אני מבין אותך. אמנם לא צריך להבין אותו, אבל להכיל אותו!¹² לכן לא רציתי להצטרף לזה, ואמרת להם (ע"י שליח) שיש להידברות את הרב שלהם, **הרב שלום כהן שליט"א** הוא הרב של הרב **זמיר שליט"א** וכו', תדברו איתו ותגיעו למסקנא בזה. למשל תגידו לו שצריכים להודיע שעושים את הטלוויזיה הזאת לקרב רחוקים, אבל האנשים שלנו לא צריכים את זה. **כל שבוע הם כותבים עלון כ"כ יפה שיש בו הכל¹³**, ואדרבה תקראו את זה ותפוצו את הדברים האלה. אבל יש אנשים שלא מבינים כלום, ומקבלים ספר או עלון ולא קוראים בזה!¹⁴ פעם הערבים כינו את עם ישראל "עם הספר", כי הם לומדים בספרים כל הזמן. ובא אחד ואמר: בדורנו זה "עם הטלוויזיה"... אבל דרך הדבר הזה אפשר להגיש אמונה ותורה לאנשים כאלה. פעם לא היו יכולים להביא שיעור תורה בטלוויזיה ממלכתית, רק דברי כפירה ופוליטיקה של ליברמן וכדו', בלי מלה אחת על התורה והישיבות. והנה עכשיו יש לנו אפשרות לעשות טלוויזיה כשרה ולא של הממשלה. **לכן אדרבה שיעשו את זה בשביל האנשים האלה. אבל בשבילנו לא צריך את זה, מה אנחנו צריכים את השטויות האלה! אדם שרואה טלוויזיה משתגע מזה, רואה הודעה מכאן והודעה משם, כאן רעידת אדמה וכאן רעידת הים וכאן צונאמי וכו', מה אתה צריך את זה!? תחיה ברוגע¹⁵. לכן מי שלא צריך אותה ולא משתמש בה, שלא יכניס את זה לבית. אבל צריך לדבר בנחת.** "הני תלתא מילי מיביעי למימרינהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיניה" (שבת ל"ד ע"א)¹⁶. צריך ללמוד את הרוגע והשלום, ולדעת שהתורה אוהבת את זה, "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג' י"ז).

להכין במקרה "מצב שבת" ליומיים

ה. במקרים של היום יש "פיקוד שבת" לעשרים וארבע שעות. פעם זה היה פשוט יותר, והיו מניחים פלסטר וזה סגור יומיים-שלושה, אבל היום זה לא ככה. איך **אבא ע"ה** היה אומר? "עשו חיזוק לשטותיהם"... אבל הפעם צריך להכין לארבעים ושמונה שעות וקצת יותר, כי החג ביום ראשון ותצטרך בשבת להביא גוי ולהסביר לו איך לסובב את זה, לכן מעיקרא תשים לב לזה. ואם יש כפתור שלוחצים עליו ליומיים-שלושה, אין שום בעיה בזה.

שינה בשבת לצורך ליל שבועות

ו. ביום שבת צריכים לישון, כי כל ישראל נוהגים לעשות "תיקון כרת" בליל חג השבועות, מי שיכול עושה עד הבוקר, ומי שלא יכול עושה עד שעה

שיא אפשר להשיג אותו, אומרים "חלב של צפורים", כי אין חלב כזה. אבל זו דעת רבי יוסי הגלילי וההלכה לא ככה.

12. לכן אם יבוא חייל במדים להתפלל בבית הכנסת, האם תדחה אותו ותקראו לו "בוז יבוזו לו" (שיר השירים ח' ז)? אסור לעשות את זה. הרמב"ם (סוף מאמר קידוש ה') כותב במפורש: **רבתינו אמרו "לא יבזו לגנוב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב"** (משלי ר' ל'), **לא יבזו לפושעי ישראל בשעה שבאים לבית הכנסת להתפלל ולקיים מצוות**. אל תבזו להם, ואם תזרוק אותם מה יצא לך מזה?! לכן אדרבה תקרב אותם, ולאט לאט יקבעו עתים לתורה, וישימו בניהם בישיבות.

13. ויש שם מאמר קבוע מחכם אחד שבכל שבוע מביא שלוש-ארבע הוכחות שיש בורא לעולם, ושהעולם עשוי בחכמה ובתבונה שאין לה סוף, אתה קורא את הדברים ומשתכנע מהם, עד שתוכל לשכנע עם את השלחן הזה...

14. פעם נתתי לאחד שאינו שומר שבת את הרב אהרן זכאי שליט"א על השבת עם תמונות וכו', אבל הוא לא קורא בו בכלל. אין להם זמן לקרוא כלום, כי שיגעו אותם.

15. פעם הייתי מנוי על עיתון "יתד", ואמרו לי שזה עיתון חרדי טוב מאד. אבל ראיתי שם ידיעה רודפת ידיעה וחדשות רודפות חדשות, ואי אפשר דבר כזה. מתי הרגשתי את הרוגע? בחול המועד שאין את העיתון הזה, איזה רוגע ואיזו שלווה. מאז למדתי שבלי שום עיתון השלוה של האדם שוה כל הידיעות שבעולם. אם יש משהו נוגע אליך, יספרו לך יודיעו לך על זה, "ויספרו לך דגי הים" (איוב י"ב ב'), בשביל מה אתה צריך את זה? וכ"ש טלוויזיה, שכל הזמן מבליטה רק את הדברים הלא טובים בעולם.

16. במשנה שם (שבת פ"ב מ"ז) כתוב: שלושה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה, עשרתן עירבתן הדליקו את הנר. ובגמרא יש חכם אחד אומר שצריך לומר אותם בניחותא כדי שיקבלו ממנו, כי אם תאמר להם ככעס ובלחץ כאילו אתה בא לאכול אותם, האשה תאמר שיש לה בעל לא נורמלי ותברח ממך... לכן תדבר בנחת. והרב תפארת ישראל (שם יכ"ו אות ט) כתב שזה רמזו בלשון המשנה "צריך אדם לומר בתוך ביתו", למה לא כתוב בביתו? אלא **הכוונה שלא תדבר בצעקות אלא בתוך הבית, כדי שישמעו אותך רק בבית**, וכאשר תדבר בנחת, בחוץ לא ישמע כלום.

צורך מצוה או דוחק. למשל אתה מוציא פיתה קפואה ורוצה לשים אותה על הפלאטה, ויכול להיות שזה אסור מדרבנן כי זה דבר יבש רק מיחזי כמבשל (ובכל אופן צריך לחכות עד שהקרח יפסוד ממנה), תוכל לשים אותה בבין השמשות. אם תוכל לחכות שלוש עשרה דקות וחצי הנה מה טוב, ואם לא תוכל לחכות תשים אותה מיד בין השמשות.

מנחה גדולה, סעודה שלישית וסעודות החג

ח. ביום שבת יש סעודה שלישית ובערב סעודה של החג. איך אפשר לעשות שתי סעודות? לכן צריך להקדים בזמן. לארגן מניין ולהתפלל מנחה גדולה, וכבר בשעה 13:10 הגיע זמן מנחה גדולה. לאכול סעודה שלישית, ואח"כ ללכת לנוח שעתיים-שלוש, כדי לאגור כח ללילה, ותהיה לך אפשרות לאכול סעודת החג. ויש כאלה במיוחד מהאשכנזים שאוהבים חלב, ועושים את הסעודה של ליל שבועות חלבית. אנחנו לא אוהבים חלב בכלל. אבל כדאי לעשות סעודה בשרית, ואת החלב להשאיר בבוקר. "להגיד בבקר חסדך" (תהלים צ"ב, ו), ראשי תיבות חלב... ומיד אחרי תפלת שחרית, לאכול משהו חלבי, לנוח מהלימוד של הלילה, ואח"כ לעשות סעודה עיקרית בשרית.

הדלקה וכיבוי גז ביום טוב

ט. ביום טוב מותר להדליק גז מאש בוערת. ולכן בערב שבת מכינים "גז נשמה" של ארבעים ושמונה שעות, ואפילו קצת יותר. ויש כאלה לוקחים של שבעים ושתיים שעות, אולי יכבה להם. צריך להכין את הדבר הזה. אבל אם הדליק גז, אסור לכבות אותו. ובחול"ל היינו משאירים אותו דולק ארבעים ושמונה שעות. אבל אם החלון פתוח אולי הרוח תכבה אותו, ותהיה סכנה כי הילדים ישנים בבית והגז דולף (נהיום אומרים שאין הגז דולף - אינני יודע). לכן היינו סוגרים את החלונות והגז דולק, וסומכים על הנס. כתוב "דלף טורד ביום סגריר" (משלי כ"ז ט"ו), אם יש סגריר אז יש דלף של גז, ואם אין סגריר החלון סגור והכל בסדר... אבל גם הפסד ממון וגם חשש סכנה. לכן המציאו "פטנט" ששמעתי אותו בארץ, להרתיח מים על הגז, ולהשתמש בהם לשתיה קפה או תה וכדו', והם יגלוש ויכבו את הגז. ואחרי שיכבה מותר לך לסובב את הכפתור. אבל הבעיה בעצה הזאת, שלפעמים המים "עקשנים" ולא מוכינים לגלוש החוצה, "שערך כעדר העזים שגלושו מהר גלעד" (שיר השירים ד' א'), אבל מים לא תמיד גולשים... ויש שהציעו להכניס שם קוביות סוכר וביצים, אבל עדיין המים לא גולשים להם. או להגיד עליהם פסוק "נורא על כל סביביו" (תהלים פ"ט ה), שיגלוש מסביב. והם גולשים למחצה... לכן היום יש דרך פשוטה יותר, לעשות "חגז".

זה, המשנה (שם) אמרה: "ספק חשיכה ספק אינה חשיכה, אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי ומעריבין וטומנין את החמין". למה כתוב ספק חשיכה ספק אינה חשיכה? מספיק לומר "ספק חשיכה". אלא מאכן לומדים שהמשנה מתייחסת גם לערב שבת וגם למוצאי שבת. בערב שבת זה ספק חשיכה ואולי נכנסה השבת, ובמוצאי שבת זה ספק אינה חשיכה ואולי עדיין שבת, ואסור לאדם לעשות מלאכה בזמן הזה. ורבי עקיבא איגר כתב שזה "דבר נחמד". אבל זה רק דבר נחמד בלבד, משום שזה לשון המשנה והגמרא תמיד. ספק חשיכה ספק אינה חשיכה, ספק על ספק לא על (פסחים י"ע א'). ופעם הבאתי לפחות עשרה מקומות כאלה (עיין בחוברת אור תורה חשון תשע"ו סימן כ"ג אות ח'), ויש יותר מזה. ויותר מזה, מצאנו בתורה "ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה" (במדבר י"ד), ופירוש הדברים שעבר עליו רוח קנאה וקינא את אשתו והיא ספק נטמאה ספק לא נטמאה, אבל התורה חזרה על כל המשפט באריכות. (ועיי' בחוברת אור תורה ה"ל, ובספר התשבי הוצאת הישיבה עמי קצ"א קבוץ הערות). לכן זו לשון המשנה, "ספק חשיכה ספק אינה חשיכה", ולא הכוונה ערב שבת ומוצאי שבת. וראיה לדבר, ממה שכתוב שם "אבל מעשרין את הדמאי ומעריבין וטומנין את החמין", ובשביל מה לטמון חמין במוצאי שבת?! תחכה קצת ותבשל כרגיל. אלא המשנה דיברה רק על ערב שבת בלבד, וזה דרך הלשון במשנה ובגמרא. לכן לא כל "נחמד" פירושו אמיתי. פעם היה ייחוס בין חכמים בירושלים, אם ספר "עץ הדעת טוב" שכתב רבי חיים ויטאל, נכתב אחרי שלמד קבלה אצל האר"י או לא. אחד אמר שזה אחרי שלמד קבלה, ומצא כמה רמזים שם בעומק הקבלה, וכאשר מרחיבים אותם מוצאים אותם בשמונה שערים ועץ חיים. והשני אמר שרבי חיים ויטאל כתב את זה בילדותו, לפני שלמד קבלה. ומה ההוכחה לזה? כי הרב חיד"א (שם הגדולים ערך עץ הדעת טוב) כותב על הספר הזה שהיה בזמנו בכתב יד "ספר נחמד", ומשמע שזה לא אמיתי. אבל יכול להיות שזה גם נחמד וגם אמיתי, ואין ראיה מזה. (ועיי' בעלון מס' 18 הערה 15).

מאוחרת בלילה¹⁷. לכן צריכים לנוח ביום שבת. ואפילו אדם שלא רגיל לישון, יכול לישון בשבת הזאת. רק שלא יאמר "אני ישן בשביל להיות ער בלילה", כי בזה נמצא שמכין משבת ליום טוב. אבל מותר לעשות הכנה בדבר שאינו ניכר, כמו למשל להכין את הספר תורה מעמוד לעמוד, שאין בעיה בזה. אבל במקרה שיש ספר תורה אחד בבית הכנסת, ואחרי שקראו בו בשבת פרשת נשא, צריכים לחזור אחורנית לפרשת יתרו "בחודש השלישי לצאת בני ישראל" (שמות י"ט א'), אסור להכין את הספר תורה לזה, כי זו הכנה משבת ליום טוב.

הכנה במוצאי שבת בזמן בין השמשות

ז. אבל במוצאי שבת אחרי השקיעה מותר לעשות את זה, כי ההכנה משבת ליום טוב אסורה מדרבנן, והכלל (שלחן ערוך סימן שמ"ב ס"א) "כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בבין השמשות". מה הפירוש? דבר לא מדאורייתא אלא שחכמים אסרו אותו, אפילו הוא ניכר, כמו למשל להכין את הספר תורה למקום אחר לגמרי, או להניח לחם על הפלאטה במוצאי שבת (ליל חג השבועות), כיון שהגיע בין השמשות, מותר לעשות את זה. אבל מרן (שם) כותב שזה בתנאי שזה דבר מצוה או דוחק, ומה הפירוש דוחק? שאין לך אפשרות אחרת. אבל אם אין לך דוחק בזה, תחכה במוצאי שבת לפחות שלוש עשרה וחצי דקות כעבור בין השמשות. אמנם תמיד אני חושש לדעת הרמב"ם שבין השמשות זה שמונה עשרה דקות, כי נראה לי שזו הדעה הנכונה יותר בזה¹⁸. אבל כאן מעיקר הדין לא גזרו על השבות בבין השמשות, כלומר מיד אחרי השקיעה. ולכן לסיכום, דבר שאין לך אפשרות לעשות אותו אחרי זה, למשל הגבאי בבית הכנסת צריך להכין את הסידורים של חג השבועות, ואין אפשרות להכין הכל אחרי זה כי הזמן מצומצם, מותר לעשות את זה בבין השמשות. ולכן כאן מספיק שלוש עשרה דקות וחצי, וכדעת מרן (סימן רס"א ס"ב) שהמיל שמונה עשרה דקות, ותלתא רבעי מיל זה שלוש עשרה וחצי דקות. ואם אי אפשר לעשות גם זה, מותר גם מיד אחרי השקיעה, כי כבר נכנס בין השמשות. והראו לי שהרב עובדיה ע"ה כתב שלכתחילה צריך לחכות שלוש עשרה וחצי דקות, ואם אי אפשר מותר גם בבין השמשות. אמנם מגן אברהם (סימן שמ"ב) הסתפק במה שאומרים "כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בבין השמשות", אולי זה דוקא בבין השמשות של יום ששי, כי היינו בחזקת חול ונשארים באותה החזקה, אבל לא בבין השמשות של מוצאי שבת, כי היינו בשבת ואי אפשר להתיר על הספק אולי יצאה השבת. ואולי יש שינוי בין עיולי יומא לאפוקי יומא. זהו הספק של מגן אברהם, אבל גם הוא לא כתב שאסור בגלל זה. והאחרונים הוכיחו ע"פ התוספות בכמה מקומות, שאין הבדל בין ערב שבת למוצאי שבת, וכל דבר משום שבות לא גזרו עליו בבין השמשות בכלל. וכפ' החיים (סימן שמ"ב אות ח') הביא את זה¹⁹. אבל בתנאי שהדבר

17. ואפילו החילוניים עושים תיקון כרת... אבל בצורה הפוכה עם תזמורת וכדו'. שוטה אחד בא ודורש להם שם, ופעם אמר להם: הנה רות התגיירה לא בבית דין, ולא קיבלה עליה מצוות בכלל. אבל טפשים שכמותם, רות אמרה "עמך עמי ואלהיך אלהי, באשר תמותי יאמות ושם אקבר, כה יעשה לי ה' וכה יוסף, כי המות יפריד ביני וביניך" (רות א' ט"ז-י"ז). הם חושבים שרות אמרה "אני יהודיה" ונגמר הסיפור, אבל בוודאי שגיררו אותה כמו שצריך. זה מה שכתוב "ואלהיך אלהי", וזה מספיק כי הגר לא צריך לספר לו כל הפרטים בזה, רק מתגייר באופן כללי ומקבל עליו כל התורה כולה. אבל יש פרטים חשובים שצריך לדעת אותם, כי בימינו יש גירות שאינה שוה פרוטה אלה. ופעם באה אשה גויה ורוצה להתגייר, לבשה מלבוש צנוע ובאה לבית הדין. הם חוקרים ודורשים אותה, והיא מוכנה עם כל התשובות דרך האינטרנט שלהם והמבחנים וכדו'. נתנו לה תעודת גירות, והיא יצאה משם. "ותסר צעיפה מעליה ותלבש בגדי אלמנותה" (בראשית ל"ח י"ט). זה היה ביום ששי, והיא לקחה מטוס בליל שבת. זו גירות? זה משחק. אבל רות התגיירה כמו שצריך, ומה אתם מביאים ראיה משם?! אבל לפחות שיידעו שיש תורה בעולם, שיידעו להעריך את התורה. ניתן להם שידברו כמה שירצו, ויום אחד יבינו שהכל מזויף ויחזרו לתורה.

18. למה אני חושש לדעה הזאת? משום שחכמים בדורנו בדקו ומצאו שבכל השנה כולה נראים שלושה כוכבים רק כעבור שבע עשרה-שמונה עשרה דקות. חוץ מחודשי תמוז ואב שנראים אחרי עשרים ואחת דקות. וא"כ דברי הגמרא (שבת ל"ד ע"ב) "תלתא רבעי מיל" כפשוטם, ולפי הרמב"ם (פ"ה מהלכות קרבן פסח ה"ט ועוד) שהמיל זה עשרים וארבע דקות, תלתא רבעי מיל זה שמונה עשרה דקות. לכן אנחנו כל יום מחמירים בזה, ואומרים הלכות ומוסר וכדו' בין מנחה לערבית במשך שמונה עשרה דקות, ואח"כ מתפללים ערבית וקריאת שמע בזמנה. (ועיי' באור"י אייר התשמ"ה סי' צ"ב באורך).

19. רבי עקיבא איגר (תוספות רבי עקיבא איגר שבת פ"ב מ"א אות מ"ד) כתב שיש במשנה רמז על

בית ההוראה כסא רחמים
 בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א
 זמנה טלפוני בל נשא הלכה
02-5353-383
 שבת פתוח בית המדרש א - פ' 12:00-24:00 ו' וזמני ח"י 00:00-06:30 לפני כניסת שבת / ח' ז

בית ההוראה
 ספרות
 דרשות
 אולמות

בית ליקבל השמעות
 עם דרך התורה
 www.bithorah.org.il

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

עם הטכנולוגיה של היום אין כבר צורך להקל

היום "המכון הטכנולוגי" ממציא פתרונות לדברים האלה, ופעם היה קשה מאד לעמוד בכמה דברים בזה. למשל בחו"ל היה מקובל שהגוי שעושה עסקים עם בעל הבית בא לברך אותו בחג, מה תביא לו לשתות? אי אפשר להביא לו יין, כי הערבים ע"פ דתם לא שותים יין, שהרי בזה אתה מפתה אותם ועובר על "לפני עור" ... ואח"כ הוא הולך לממשלה ומכניסים את היהודי לכלא. ואי אפשר להביא לו מים, מה השגעון הזה?! לכן הבן איש חי (ש"א פרשת במדבר אות כ"ב) כותב לבשל קפה לכל בני הבית, ולתת כוס אחת לערבי הזה שבא לבקר אותך ביקור נימוסין. הרב עובדיה ע"ה (חזו"ע-י"ו"ט עמ' מ, ו"ע"י הליכות עולם ח"ב עמ' י"ח) כותב שזו מחלוקת הפוסקים, והנכון להחמיר. אבל בימי בן איש חי לא היה מה לתת לגוי, לא מים ולא יין אלא רק קפה בלבד.²⁰ אבל היום יש לנו משקאות קלים ומרוויים ומרעננים, ואם תביא לו כוס מיץ קר זה טוב מאד, ואם תביא לו קוקה קולה "טעם החיים" ... יתן לך אלף תודות, ולא צריך לעבור על זה. ועוד דוגמה לזה, פעם היו צריכים לקנות בשר בחג, והולכים ליהודי מוכר בשר, ואומרים לו: תן לי כך וכך בשר. המוכר צריך לרשום את זה, אז היה מביא גוי לרשום הכל. אבל "אמירה לנכרי שבות", והיו יוכיחים בלי סוף בזה. הבן איש חי (ש"א פרשת במדבר אות כ"ב) כותב להגיד לגוי: עמוד ושומר לי בדעתך כמה זה לקח וכמה זה לקח. אבל איך הגוי יזכור את זה?! צריך שיהיה לו מח מיוחד כמו של כורש מלך פרס...²¹ והרי זה גוי פשוט ומאיפה יזכור לך את הכל?! אלא שאם הוא כותב "אדעתא דנפשיה קעביד", ומותר לעשות את זה. ובעבר במצרים היו שוחטים ומוכרים ורושמים ועושים הכל ביום טוב, והרב עובדיה ע"ה נלחם בזה, ואמר להם שאסור לעשות את זה. המגן אברהם (סימן תצ"ח ס"ק ט"ו) כותב שבדורות האחרונים נמנעו מלשחוט ביום טוב. אבל הם לא הסכימו לו בזה, והרב הראשי של מצרים נחום חיים אפנדי אמר לו: אמנם מגן אברהם אמר ככה, אבל אנחנו שוחטים ביום טוב.²² הרב כתב תשובה ארוכה על זה (ש"ת יביע אומר ח"א ח"א"ח סימן ל'). ופעם בישיבת רשב"י סיפר תמצית הדברים בזה, ובסוף אמר "מצרים הרעים אשר ידעתי" ... (ע"פ דברים ז' ט"ז). אבל היום ב"ה בזכות המקררים לא צריך כלום, תכין את הכל מערב החג ותשים במקפיא ובמקרר, ויש לך הכל בבית. לא צריכים לשחוט ולא גוי ולא כתיבה ולא לעבור על בעיות הלכתיות בזה.

קריאת "אזהרות", משלי, רות ותהלים בחג השבועות

יא. בבוקר אחרי התפלה, עושים קידוש ואוכלים מזונות ומאכלי חלב עוגת גבינה וכדו', והולכים לנוח אחרי הלילה. בשעה אחת עשרה פחות או יותר, עושים סעודה של יום טוב. ואחרי הסעודה יש הרבה מה ללמוד בחג השבועות. אנשים לא יודעים שיש לימוד ביום הזה, וכנראה במדינות אחרות לא היו קוראים את זה, אבל במרוקו ותונס וג'ר'בא ואלג'יר היו להם "אזהרות" ארוכות של רבי יצחק בר רבאון, ומי שלא טעם את טעם האזהרות האלה לא טעם טעם שירה מעולם. לראות את האמנות המיוחדת שהיתה אצל חכמי ספרד, לוקחים פסוק שמדבר על נושא אחר לגמרי ומשבצים אותו בפיוט, ואתה לא מרגיש שזה מדבר על נושא אחר והוא העביר אותו לנושא כאן.²⁴ אח"כ לומדים "משלי". אמנם זה ספר נדיר והרבה מהראשונים לא היו רגילים בו,²⁵ אבל היה לנו מנהג מדורות לקרוא ביום חג השבועות כל ספר משלי. ואולי בכל יהדות ספרד נהגו בזה. והטעם לזה, כי שבועות זה יום מתן תורה ומשלי מלמד דרך ארץ, והרי "דרך ארץ קדמה לתורה" (תנא דבי אליהו רבה פ"א). אמנם אין הרבה פסוקים במשלי (סה"כ 915 פסוקים), וכל אחד יקרא פרק בקול וגומרים את זה. בג'ר'בא נוהגים בימים האלה של העומר לקרוא בין מנחה לערבית פרק אחד או שנים, עם המנגינה והמסורת שלהם [א"ה. וכ"כ ר' משה אלשיך (ויקרא כ"ג ט) שהנהיגו קדמונינו להגות בימים אלו במשלי ואבות. שמואל עידאן ס"ט]. אמנם בן איש חי (ש"א פרשת במדבר אות ו') מזכיר רק לימוד תהלים בחג השבועות. והטעם כי כתוב בירושלמי (חגיגה פ"ב ה"ג) שדוד המלך נפטר בחג השבועות, וזה מובא בתוספות (חגיגה י"ז ע"א בד"ה אף עצרת. ועיין בהערותי לבן איש חי שם), לכן מעוררים את זכותו. אבל אם נקרא כל התהלים לא יהיה לנו זמן לאזהרות ומשלי, ולכן אנחנו מחלקים את התהלים בין כולם (ויש חוברות קטנות של התהלים), ותוך עשר דקות גומרים הכל. ויש גם לימוד "מגילת רות", שיש לה מנגינה יפה מאד (והמנגינה של תונס יפה יותר משל ג'ר'בא). אבל אין לנו זמן ללמוד הכל, ולכן משתדלים ללמוד בליל שבועות פסוקי תנ"ך של "קריאי מועד", ולא כדאי להחליף את הלימוד הזה אלא ללמוד כמו שנהגו בכל הדורות. ומי שרוצה ללמוד עוד דברים ילמד אחרי זה, אבל לפחות ילמד את התנ"ך.²⁶ ושם יש גם מגילת רות.

תפלות של "חמדת ימים" בחג השבועות

יב. בחג השבועות מוציאים ספר תורה, ואומרים את התפלות שמובאים

24. אבא ע"ה היה אומר לנו: כשאתה מפרש דברי הפייטן תכתוב על מה דיבר הפסוק ועל מה דיבר הפייטן, כדי שתרגיש את חוש הטעם של החכמים הראשונים.
25. בכמה מקומות הם מצטטים פסוק משם בתיאור לא מדוייק, וכנראה כותבים מתוך זכרון. למשל רש"י לפחות שלוש פעמים כותב "הפסוק הזה נמצא במקום פלוני", ובאמת הוא נמצא במקום אחר. הגמרא (זבחים ק"ע"ב) אומרת שאבלות מן התורה נוהגת רק יום אחד, שנאמר "ואחרייתה כיום מר", ומשמע יום אחד. ולשון הפסוק "ושמתיה לאבל יחיד ואחרייתה כיום מר", וזה כותב בתרי עשר (עמוס ח'). רש"י כותב שזה מדבר על אשה מרשעת. איך רש"י הגיע לזה? והרי לא כתוב שם לא אשה ולא כלום. אלא שיש פסוק אחר במשלי "ואחרייתה מרה כלענה" (ה' ד'), ושם הפסוק מדבר על אשה מרשעת, ורש"י חיבר פסוק עם פסוק בזה. והתוספות (שם ד"ה ואחרייתה) מעירים עליו שם. ובמקום אחר, הגמרא (ברכות ס"א ע"א) אומרת שמי שמרצה מעות מידו לידיה של אשה, אפילו היה צדיק כמו משה רבנו ע"ה שקיבל תורה כביכול מידו של הקב"ה, לא ינקה מהעונש, שנאמר "יד ליד לא ינקה רע" (משלי י"א כ"א). ורש"י כותב "ובאשה משתעי קרא". ובאמת הפסוק הזה לא מדבר על אשה בכלל, ואיך רש"י הגיע לזה? אולי בגלל שיש פסוק אחר במשלי (י' כ"ט) "כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה" (ועיין בספר דרכי העיון עמ' ל').
26. אצלנו התלמידים בישיבה שהיו בריאים קוראים את הכל במנגינה, ובכל ספר מחליפים את המנגינה הראויה לו. ואם היה מותר להקליט היו מקליטים כל התנ"ך של ליל שבועות, וכל אחד היה שומע כמה מנגינות יפות שנשמרו במסורת הדורות. ומצאתי שחלק מהמנגינות נמצא דוגמתם אצל הקראים, שנפרדו מאתנו לפני אלף ומאתים שנה בימי רב סעדיה גאון (ואולי קצת לפני כן). הם כותבים שהמנגינה של איוב דומה למנגינה של אסתר, ובאמת המנגינה הזאת דומה קצת. וכנראה לפני שנפרדו היו קוראים את זה. (עיין בספר סנסן ליאיר עמ' שצ"ט). אבל היום נשכח הכל. פעם רבי שמחה צירקינד ז"ל אמר לי: אין מישהו שיודע את המנגינה של התהלים, ואולי האדמו"ר יודע את זה, כולי האי ואולי. אבל אצלנו יש מסורת של דורות, של קריאת תהלים עם מנגינה. השתכחות הנפש שיש בתהלים אין כמוהם בעולם. וגם אם תקרא את כל הפיוטים ותרקוד ותשיר אין דומה לזה, כי המלים של התהלים מיוחדות במינן. אם יבוא אדם ויאמר "אני אחבר ספר כמו התהלים", נאמר לו: אתה לא מגיע לקרסוליו של דוד המלך, אל תחבר כלום, ותשאיר אותו עם דוד המלך...

20. בזמננו הקפה היה חשוב מאד. הרב חיד"א כל פעם שהיה מתאכסן אצל גבירים, כותב בספרו מעגל טוב: "ואכלנו אצל גביר פלוני קפה וג'יקולאטי", וזה שוקלדה. הנועד ביהודה תיקן בעירו שלא כל אחד שעושה חתונה יעשה הרבה קפה ושוקולד, אלא רק כמות מסויימת בלבד של מנות ושל קפה.
21. היה לו מח מיוחד. אומרים שהיו לו ששים אלף חיילים שכירי חרב במדינות אחרות, וכל חודש באים אליו והוא משלם להם, והיה זוכר את כולם, "איש איש על עבודתו ועל משאו" (במדבר ד' ט"ו). איך הוא זכה לזכרון הזה? כתוב בספרי הקדמונים שבילדותו ינק מכלבה, ומי יודע אולי חלב של כלבה יש בו כח לזכרון!?
22. הוא היה אדם טוב, וכמה פעמים הציל את הרב עובדיה ע"ה ממלשינות ועלילות שם. בשנה הראשונה שהרב עובדיה היה במצרים אמר להם לעשות סוכה בחג הסוכות, ואמרו לו: יש לנו סוכה בבית הכנסת, אנחנו הולכים לשם בלילה הראשון, ואוכלים כחית בלבד. הרב התפלא: מה זאת אומרת? הרי התורה אמרה "בסוכות תשבו שבעת ימים" (ויקרא כ"ג מ"ב). אמרו לו: אנחנו נוהגים ככה. והרב מצא בתשובת הריב"ש (סימן שצ"ד) שגם בזמנו היו עושים בספרד ככה. והרב אמר אם כן "מכה ישנה היא זו". אולם הרב בנה סוכה, ובאו המצרים ואמרו לו: אתה מאותת בזה לישראלים איפה יזרקו את הפצצות שלהם, ועשו לו צרות על זה. הרב אמר להם שזו מצוה מהתורה, אבל הם לא מבינים את זה. עד שהביאו את רבי חיים אפנדי שהיה הרב הראשי, ואמנם היה חניך "אליאנס" אבל למד תורה, ואמר להם שזו מצוה בתורה. שאלו אותו: א"כ למה אתה לא עושה את זה? אמר להם: אנחנו לא עושים אבל בתורה כתוב את זה, וקרא להם "בסוכות תשבו שבעת ימים", פעם פעמיים ושלוש. פעם היה ראיון עם רבי נעים אחיו של הרב (שנפטר שבוע לפני הרב בשנת תשע"ד), והוא אמר: נחום חיים אפנדי הרב הראשי מטעם המלך במצרים הציל את אחי כמה פעמים מחקירות ודברים כאלה.
23. כתוב בפסוק שם "וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת", והרב לקח את ארבע המלים האחרונות שם, כי עשו לו צרות במצרים, והורידו אותו מהרבות בגלל שהיה מתחמיר להם. למשל אמר להם לעשות בית חולים יהודי כשר, למה שיאכלו בשר טרף?! כי לא היו יודעים להכשיר בשר. היה שם ערבי אחד ממונה על הבשר, והרב שאל אותו: אתם מולחים את הבשר? אמר לו: בודאי, וכי אפשר לאכול בשר בלי מלח?! אמר לו הרב: האם מלחתם את הבשר? והוא לא הבין מה הוא מדבר אתו. הרב דיבר איתם על זה, ואמרו לו: באת מישראל לעשות לנו כאב ראש? תלך מכאן. והרב כאב לו עליהם.

ואבא ע"ה תמיד העיר על זה (עוד משנת תשכ"ד). אמנם בתוך התפלות לפעמים מסתגנים רמזים נוראיים על שבתאי צבי, כי לא היו יכולים להשתחרר מהם²⁹, אבל כאן זו תפלה פשוטה עם סגנון ברור שאין בה כלום. והחכם הזה שחיבר את התפלות האלה היה "אשף הלשון", והוא כתב תפלות יפות מאד שאנחנו קוראים אותם בהוצאת ספר תורה ובפרשת הנשיאים. והרי ידוע לנו שגדולי עולם קראו אותם, כמו הרב חיד"א (מורה באצבע סימן קצ"א) שמוכח שקרא את התפלות של פרשת הנשיאים.

אוכל לבילי שבועות

ג. בלילה לא להכביד באוכל. אמנם מן הדין מותר לאכול בתיקון ליל ואם ההלכה שהתפלה צריכה להיות בעמידה עושים בעמידה ובליל כוונות. ואם תרצה תעשה את הכוונות אחרי זה, או שתלמד אותם בקיצור ותעשה את התמצית שלהם. צריך להיות ככה.

29. פעם אחת (בשנת תשכ"ד) ראיתי תפלה שהדפיס רבי יוסף חיים ע"ה, "שיר היחוד להאריז"ל" (סדר היום עמ' מ"ב). והדפיסו אותה גם בגר'בא (ספר שלשה גביעיים דף ז' ע"א). מתחיל שם: "יחיד הוא במלכותיה יחיד הוא בגאוותיה", ובסוף כתוב: ונפיק משירה דא שמא דמלכא משיחא, דאיהו יתיר על אלף שש מאות שנה לחרבן רזין עליאין". ואלף שש מאות שנה לחרבן זה מתאים בדיוק לתקופה של שבתאי צבי. ומה הפירוש "משירה דא"? כתוב אחרי זה: בזימנא דשחט קודשא בריך הוא לסטרא אחרא, יתקיים ביה הפסוק "כי אז אהפוך אל עמיים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד" (צפניה ג' ט'). ספרתי את הפסוק הזה במלה במלה אות באות, ויצא לי גימטריא 1600 ועוד "שבתאי צבי". זאת אומרת שהמחבר התכוין שבפסוק הזה תמצא את השם של מלכא משיחא. והיה לי עוד הוכחות לזה. איך זה הסתגן לתוך הספרים של רבותינו? אלא שמצאו תפלה וייחסו אותה להאר"ז, והכניסו את זה. פעם כתבתי מאמר על זה בחוברת אור תורה (ניסן תשל"ה סימן קכ"ה) וע"ע במבוא לספר אריים נסי - בבא מציעא ח"א עמ' 14, ובהקדמה לקונטרס דרכי הלימוד עמ' ט'), והרב עובדיה ע"ה ואחרים ראו ושיבחו אותו. סבא ע"ה היה קורא את התפלה הזאת, ואמרת לי שזו תפלה מזוייפת, ומאז קרא עד "דנפיק משירה דא" ודילג את הקטע האחרון. ובא רבי אברהם קורמן ואמר לי: למה אתה עושה ככה? "שדא תיכלא בכולה" (חולין ס"ד ע"ב), וכל התפלה אסורה. אמרת לי: אי אפשר לעשות את זה, ואולי ההתחלה היתה בסדר כי אין בה כלום.

בסידורים שלנו. אמנם יש מערערים עליהם ואומרים שהם לקוחים מספר "חמדת ימים", ויש טוענים שהמחבר שלו היה לא טוב כמו נתן העזתי וכדו'. אבל ראינו גדולים שאמרו את התפלות האלה, כמו חקרי לב והרב חיד"א וכולם אמרו אותם. ואפילו נאמר שהמחבר היה אדם שהתבלבל וחסב ששבתאי צבי משיח, הוא טעה בזה, אבל התפלה שלו בסדר גמור ואין בה כלום. פעם משהו כתב: רבי עקיבא טעה שעשה את בר כוכבא משיח, וכי בגלל זה לא נקבל דברי רבי עקיבא? זה לבד וזה לבד. אבל יש דבר אחד בתפלה של חג השבועות שכדאי לתקן אותו, מה שאומרים שם: "והרם עטרת צבי לעטרת תפארת עם סגולתך", המלים "עטרת צבי" יש בהם חשד שהתכוין שתעלה קרנו של שבתאי צבי בכבוד, כי הוא בלבד את עם ישראל כולו²⁷, ויכול להיות שהתכוין לזה²⁸. לכן צריך לברוח מזה.

27. פעם המנוח שמעון חזקיהו התבטא "ספרדי אחד שיעג את כל האשכנזים". אמרתי לו: מי הספרדי הזה? אמר לי: שבתאי צבי שהיה ספרדי מאיזמיר, והאשכנזים במיוחד האמינו בו יותר מהספרדים.

28. אחרי גזירות ת"ח-ת"ט היו מחכים למשיח בצמאון, ואמרו ששנת ת"ח זה גימטריא חבלי משיח, וגם בזוהר (פרשת בראשית דף ק"ז ע"א) כתוב שבשנת ת"ח צריכה לבוא הגאולה, ונאמר "בזאת יבוא אהרן אל הקדש" (ויקרא ט"ז ג'), המלה "זאת" בגימטריא ת"ח. ומיד הופיע הבן אדם הזה, ואמר שהוא משיח ועשה גימטריאות. אבל הגימטריאות האלה בעיה גדולה. אנשים חושבים שמי שעושה גימטריא הוא מקובל ועושה מופתים בשמים ובארץ, "דם ואש ותמרות עשן"... אל תאמין לאף מקובל עד שתדע שהוא צדיק וירא שמים. כמה אנשים שטעו אחרי הקבלה, ועשו את כל הדברים המכוערים בעולם בשם הקבלה. לכן מי שהוא מקובל ומשאיר את היידע שלו בפנים ולא משתמש בזה, אין הכי נמי. אבל מי שע"פ הקבלה נעשה "פוסק הדור" ומבלבל את המח, אסור לעשות את זה. אגב, הגאון רבי שריה דבליצקי זצ"ל היה מקובל ותלמיד חכם גדול, והביאו לי כרך אחרון של ישורון (ניסן התשע"ט עמ' קכ"ג) שכתוב עליו שם לפחות מאתיים עמודים, ושם מסופר שהיה חכם ספרדי שדן באדם שמתפלל עמידה עם כוונות מסידור הרש"ש, ואם יעמוד בעמידה לא יוכל לכוין כ"כ בתפלה, האם מותר לו להתפלל בישיבה כדי לכוין או שיתפלל בעמידה בלי כוונות? הרב הספרדי פסק שיתפלל בישיבה בשביל הכוונות. אבל הרב דבליצקי חלק עליו, ואמר: לא מתחכמים על דבר שע"פ ההלכה,

ישיבת הר המור ירושלים

מוזמנים להיכנס

לבית המדרש של ישיבת הר המור, ברכישת ספרים מבית הישיבה. עשרות ספרים בכל אפיקי החיים המאפשרים טעימה מתורתה של הישיבה.

תורת הראי"ה

עלי שיה: הרב אליהו בק - סידור דיוקן בנשיאת שבע. הרצ"ה לפרשת שבע.

נשוא אלמותיו: מר"ר הרב צבי ישראל טאו - ערכה של החקלאות בישראל.

חסד ומשפט אשירה: מר"ר הרב צבי ישראל טאו - אהבת ה' וקבלת ייסורים באהבה.

חרש אבינה לאחריהם: מר"ר הרב צבי ישראל טאו - כרך מיוחד מדרש הספרים לאמנות חתנו.

הלכה ועיון

בית קודש - הרב יודיה ריין - עיוני הלכה בברכות המילה וסדרה.

שור אור: עולת שחר אורח - הרב אליהו אריאל ארזי - תשובות ופסקי דין באבן העזר וחושן משפט.

טוב וירושלים: מר"ר הרב עמיאל שטרנברג - עשרה שיעורי עיון בהלכות קדושת ירושלים והמקדש והשכלותיה.

שיעורי הרב מרדכי באב קמא: מר"ר הרב מרדכי שטרנברג - ארבעה עשר סוגיות בפרק "ארבע אבות".

בניין המשפחה

בית אמנה - הרב דוד גיאמי - סידור דיסקים בנושא שלום בית ובנין המידות.

חרש קדשנו: הרב דוד גיאמי - שמירת התורה מתוך גבורה של תורה.

חנוך לנער על פי דרכו - הרב יהושע צוקרמן - פרוקים בתורת החינוך.

בית נאמן בישראל - מר"ר הרב מרדכי שטרנברג - יסודות והרחבות מתוך עיון והשוואה לתנאים המהיר"ל והראי"ה.

אמונה ומידות

נפש החיים: ספר 'נפש החיים' - הרב דוד גיאמי - ביאורים והרחבות מתוך עיון והשוואה לתנאים המהיר"ל והראי"ה.

לנתיב הנצח א-ב: הרב עזר וולנסקי - ביאור מעמיק של הספר 'נצח ישראל' למהר"ל מפפא.

חרש שמע בני: מר"ר הרב עמיאל שטרנברג - ביאור לפרקי אבות ג' כריכים.

נפש מקדשי שביעי: מר"ר הרב צבי ישראל טאו - ערכה וקידושתה של השבת.

לפרטים, רכישה ולרשימת הספרים המלאה: **055-6697920**
<http://bit.ly/HarHamor>

רכש מדיה Robe

שבועות, אבל אבא ע"ה היה אומר שכיון שזה עולה ל"תיקון כרת" לכן משעה שמתחילים את התיקון עד הסוף לא לאכול כלום. וכנראה שמע את זה מרבותיו. ולכן יש לשתות קפה ותה וכדו', אבל לא יותר מזה. ומי שרוצה לאכול מגדנות, ונפשו יצאה למגדנות האלה, "נפשי יצאה בדברו" (שיר השירים ה'1), יאכל לפני הלימוד כמה שירצה.

עמידה בעשרת הדברות

יד. התחלנו לדבר על המנהג לעמוד בעשרת הדברות (בעלון מס' 162 אות י"ב). והכלל בזה איך שנהגו בבית הכנסת שימשיכו ככה. פעם הרב שלום משאש ע"ה (שו"ת שמש ומגן ח"א האו"ח סימן נ"ז) שהיה בעד עמידה בעשרת הדברות כי ככה נהגו במרוקו ועוד מקומות, אמר שהרמב"ם צווה ולא שמעו לו בזה. מי אמר שלא שמעו לו? כנראה כוונתו שבזמנו כל תשובה של הרמב"ם היתה מתפרסמת בכל העולם כולו, ואם הוא כתב לבטל את המנהג לעמוד בעשרת הדברות וממשיכים לעמוד בהם, כנראה לא קיבלו את דבריו בזה. אבל יש גם הוכחות לזה, שהרי רב סעדיה גאון תירגם את עשרת הדברות לערבית באריכות³⁰, ולכאורה גם כאן נאמר שזו אפליה בתורה בין קטע לקטע. אבל אומרים את זה. וגם רבי יצחק בן גיאת עשה פיוט לעשרת הדברות: "יום מעמד סיני, עת בא ברעיוני, ימלאו מתני, רתת וחלחלה". ועד היום בג'רבא קוראים אותו לפני עשרת הדברות. ולכאורה גם בזה נאמר שזו אפליה בתורה בין קטע לקטע. אבל אומרים את זה. לכן לא כדאי לבטל את המנהג לעמוד בעשרת הדברות. אבל מפני כבוד הרמב"ם עדיף להעלות לתורה תלמידי חכם של בית הכנסת בעשרת הדברות. ולא דוקא הרב של בית הכנסת, אלא אם הרב הלך להתפלל

30. בג'רבא ברובע הקטן היו קוראים את זה בחג השבועות. הרב צבאן ע"ה כתב לי שהיו גומרים את התיקון עם הבוקר, והולכים לישון קודם התפלה, ובאים בשעה תשע ומתפללים שחרית של שבועות, ולכן היה להם זמן לקרוא כל פסוק מ"אנכי" ולתרגם אותו לערבית. ורואים אלו מלים ואיזה יופי, "על כן נתתי לכם ה שבת, תכבדו אותו, תהדרו אותו, תברכו אותו, ותגדלו אותו". והיו קוראים הכל באלפ"א בית"א בערבית.

בחג בכותל המערבי וכדו', ימצאו תלמיד חכם אחר שיקנו לו עשרת הדברות. ואם יש מי שמתעקש ואומר "אני קניתי במיטב כספי ואני רוצה לעלות לתורה", יעמדו מתחילת הקטע שם, ובוזה לא ניכר שעמדו במיוחד לעשרת הדברות³¹. אנחנו לא רוצים לעשות בפומבי נגד הרמב"ם, אבל במשך הדורות לא קיבלו דברי הרמב"ם האלה³². פעם חשבתי שהתשובה הזאת נעלמה מן העולם כי תשובות הרמב"ם היו בכתב יד, אבל לא מזמן ראיתי שמהרימ"ט (שו"ת המבי"ט הנד"מ בזכרונות בסוה"ס אותיות נ"ד-נ"ח) הזכיר את התשובה הזאת. ובכל זאת הוא לא אמר לבטל את המנהג הזה, אלא הנהיגם לעמוד ימשיכו בזה. (עיין בחוברת אור תורה אדר א' תשע"ט סימן ס"ח מכתב א'). מה הטעם שעומדים בעשרת הדברות? זכר למעמד הר סיני, שנאמר שם "ויתייצבו בתחתית ההר" (שמות י"ט י"ז), ולא בשביל שהקטע הזה חשוב יותר משאר התורה. לכן אדרבה צריכים לעמוד בזה, ולחזק את האמונה שעשרת הדברות היו ונבראו, ולא כמו שאומרים הפושעים על כל דבר ודבר "מי אמר? מי אמר?..."

להתחזק באמונה

טו. בספר "ששים גבורים" שהזכרנו בהתחלה, אחד הכותבים שם כותב הוכחה ברורה שהיה מעמד הר סיני, שהרי נכחו בו שלשה מליון בני אדם,

31. פעם הרב אפרים גרינבלט ע"ה (שו"ת רבבות אפרים ח"ז סימן ע"ב) כתב שצריכים לעמוד בכל קריאת התורה כל השנה, שהרי הרב מברסק אמר ככה. אמרתי לו שזו רק חומרא, והוא אמר שזה ע"פ ההלכה. אבל בודאי שזה רק חומרא בלבד, ואדרבה ע"פ ההלכה לא צריך לעמוד בקריאת התורה, ואל"כ מה הויכוח בין הרמב"ם לשואלים כאן? והרי עומדים בכל התורה כולה. אלא לא צריכים לעמוד בכל קריאת התורה, רק מי שרוצה להחמיר בזה. והרמ"א (סימן קמ"ו ס"ד) כותב שיש מחמירים לעמוד בקריאת התורה. (עיין בחוברת אור תורה שבת תשנ"ג סימן ס"ט, ואייר תשנ"ג סימן ק"י).

32. ואם תקשה לי: אם אתה עומד בתחלת הקטע למה לא תעמוד מתחלת הקריאה? זו "קושיא פיה", ותכתוב אותה בספר הקושיות שלך... חכם אחד עשה ספר עם מאה ושלוש קושיות וקרא לו "קבא דקושיא", אז תוסיף עוד קושיא אחת שם...

הודעה משמחת

שמחים להודיע כי החלה ההרשמה למתיבתא (כיתות ז' וח') וכל הקודם זוכה.

הלימוד בגמרא הוא לפי שיטת רבותינו זיע"א, והרמ"ם שליט"א התמחו בעיון הפשט, וגם בהבנת רש"י לפי פשוטו מלווה עם כל קושיותיו.

לרישום:

050-4115581

המפקח הרב אליהו ענקרי שליט"א

050-4158555

המנהל הרב יאיר טרבלסי הי"ו

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בסייעתא דשמיא
הופיעו ויצאו לאור הספרים

"דרשני"

חידושים על התורה

נקודת אור
אוצר בלום של פשלים וסיפורים עם פסרים חדים וברורים.

מנוח הסבתא מרן ראש הישיבה הגאון רבנו נצ"ר מאמו שליט"א

ראיתי כמה דפים מהספר החשוב דרשני על סדר פרשית השבוע... עברתי על כמה מאמרים מהספר, וכתובים בלשון חכמים נאה, ובהם רעיונות מסיפורים בטוב טעם ודעת. יועיל לדרשנים וללומדי תורה, ולא לה שמיכים חידושים לפרשת השבוע לומר על השולחן בליל שבת...

דרשני מרצה? ואיך שילוו?
מחפש לומר דבר תורה על שולחן שבת?
ואין לך נושא מסודר?

לפעלה פ' 40 נשאים
ערוך ומסודר לפי עמודים
תוכן נשאים מפורט

ניתן להשיג את הספרים בכל רחבי הארץ בפלאפון: 052-7116523

שערי רפואה שלמה שערי ברכה והצלחה

ביום הג השבועות בפרוס אילת השחר - המסמלת את גאולתם של ישראל - את כנפיה,

אחרי עמל לילה שלם בתורה מתוך קדושה וטהרה וכהכנה לקבלת התורה, לפני שנקרא על מעמד מתן תורה בהר סיני שנתרפאו בו כל החולים, ברגעים עטורי הוד אלו מתעוררים אותם השפעות שהיו או וקול השופר הולך וחוזק,

יאצילו ויעתירו

רבני הישיבה על כל התורמים

והמסייעים למוסדותינו הקדושים בהקמת התורה והפצתה בכל אתר ואתר.

למסירת שמות: 26 ש' לנפש

חיגו עכשיו: 08-6727523

בעמדות "נדרים פלוס"

באתר המוסדות: yhr.org.il

ברוך אשר יקים את התורה הזאת

ומעידים על זה. האמונות של אומות העולם הנוצרים והערבים הכל באויר, אצל הערבים מוחמד לא ידע קרוא וכתוב בכלל³³, ואותו דבר אצל הנוצרים. אבל כאן יש עדות של שלשה מליון בני אדם מדור לדור. ואם תאמר לי שמישהו המציא המצאה והעביר אותה, והרי עם ישראל מפוזר בעולם כולו, וכולם אומרים אותו הדבר בזה, "פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש" (דברים ה'ד). ומזמן משהו רבנו ועד היום יש לנו הסטוריה שנמשכת בכל הדורות. לכן צריך להתחזק באמונה. ובזכות האמונה שעם ישראל מאמינים בתורה³⁴, יגיע הזמן שכל עם ישראל יחזור לתורה, ולא יעזור לא ליברמן ולא ביברמן... מישהו אמר "לברמן" אותיות לב-נמר, אבל "הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים" (אבות פ"ה מ"כ).

אל מלא רחמים, יתמלא רחמים על נפש רוח ונשמת החכם השלם רבי צבי סגרון בן אסתר, והחכם השלם רבי יוסף חדאד בן וורדה (רב מושב גבעולים), זכרונם לברכה. רוח ה' תניחם בגן עדן, ותהי נשמתם צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, בין השומעים כאן, בין השומעים בבתיהם, בין השומעים ב"קול ברמה", ובין הקוראים בעלונים. ה' יתברך ימלא כל משאלות לבם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, ויהיה לכם חג כשר ושמח. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות, אמן כן יהי רצון.

33. פעם המורה לערבית בחו"ל סיפר לנו שאחד אמר לחבירו: אתה לא מתבייש שאתה "אומיון"? (כלומר 'אנאלפבית' שלא יודע קרוא וכתוב), אמר לו: מה הבעיה בזה? גם הנביא היה "אומיון" ולא ידע קרוא וכתוב... הם אומרים שהמלאך ג'בריאל בא אליו בלילה, הביא לו ספר ואמר לו "אקרא", והוא התחיל לקרוא. אבל באמת הוא לא ידע לקרוא ולכתוב, והסופרים שלו כתבו לו הכל.

34. פעם סטודנטיות חילוניות באו ממקום מסויים, לקחו ספר תורה אולי לעשות מחקר על זה, והוא נפל להם מן היד. ושלושתן צמו על זה. זה כבוד התורה.

פינה זו בחסות
אפיקים

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

שאלה אפרגט נשא

ארמי היו כאפי עינים ואכן ע"פ הוראה המופא

היגה צריכה לאכול הנכה גזר. והנה כאילו שגא

שמה אה שכל אקנז הקצר מלא סוף ואכאור,

ונפשה בשאלה האם מוגר איש אה הקצר הקסגה מיס

ע"מ שהאכאור יצוף או שישקע מעצמו

או אולי עדיף אשטוף בגר מסננה גמה זרם מיס?

👍

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
בין הפותרים נכונה תוגרל מכות קפה איכותית!

למחמירים:
מעקף ייחודי
ללא חשש
בורר

הזוכה בפתרון החידה:

משפחת ברקלי
מודיעין עילית

תשובה
לשאלת
בחוקותי

מירת סכ"ם שנפלה ורוצה למיינה ולסדרה במקומה בשבת אין בזה משום בורר, והרוצה להחמיר יקח כל כלי ויגנובו בפני עצמו ויחזירה למקומו שזה מותר לכל הדעות. וכן פסקו מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בחזון עובדיה-שבת (ח"ד עמ' רד) וביביע אומר (ח"ה סימן לד), ומרן ראש הישיבה שליט"א בספרו מקור נאמן (ח"ב סימן שעו).

נעם

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | בטיחותי במיוחד לילדים

8510*

מבית
אפיקים

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

זורם ברגע אחד

עורך: הרב ר' שמואל עידן שליט"א
 תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23.
 בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
 מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
 לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 120

מה בתאונה?

שעות, פי אסור להדליק גז, רק מנר שהיה דלוק כבר לפני החג

מערב שבת, ויש בזה שני טעמים: **טעם ראשון**, הרמב"ם (פרק ד' מהלכות יום טוב הלכה א') אומר, שפניו שהיית יכול להכין את האש לפני החג, לכן אסור להדליק אפילו לצורך אכל פש. **וטעם שני**, רש"י (במסכת ביצה דף ל"ג עמוד א', דיבור המתחיל ואין מוציאין) אומר, מפני שהוא מוליד דבר חדש. (גליון 15 אותיות א' וב').

ידע תדע

כתוב הפסוק הראשון לא כמו שאנחנו קוראים, כלומר אנחנו קוראים: "אנכי ה' אלוקי אשר הוצאתי ממצרים מבית עבדים", המלה "עבדים" בטעם רביעי, ובמשפטים: "לא יהיה לך" וכו', דהיינו מתפדים את "אנכי" ו"לא יהיה לך" עד "ולשמרי מצותי", והוא אומר שזה לא נכון, אלא זו דברה לבד וזו דברה לבד, דברה ראשונה "אנכי", ודברה שניה "לא יהיה לך", אז צריך לחלק ביניהם, ולומר "מבית עבדים" בטעם סוף פסוק, ולפיכך הוא החליט שיש טעות בכל הספרים שחברו את שתי הדברות ביחד. אבל אנחנו נוהגים שהמלה "עבדים" זה בטעם רביעי, ואמנם יש ספרים ככה ויש ספרים ככה, אבל מה שהרגלנו ש"מבית עבדים" זה רביעי, ואם תשאול מדוע חברנו את שתי הדברות יחד? פשוט מאד, כי "אנכי ולא יהיה לך" מפי הגבורה [מפי הקדוש ברוך הוא] שמענום" (מכות דף כ"ד עמוד א'), ויש פסוק בפרשת ואתחנן: "את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם בהר סיני ואת כל אשר יאמר ה' אל כל קהלכם בהר סיני ואת כל אשר יאמר ה' אל כל קהלכם בהר סיני ואת כל אשר יאמר ה' אל כל קהלכם בהר סיני" (דברים ה' י"ט), מה זה ולא יספך? רש"י אומר (שם) ולא פסק, לא כמו בן אדם שמדבר ונח ונופח, אלא הקדוש ברוך הוא השמיע את הכל בבת אחת, ואם פן מ"אנכי" עד "מצותי" הכל נאמר בבת אחת בלי הפסקה, ולכן לומר הפלא הזה לא עושים סוף פסוק במלה עבדים, ומאנכי עד ולשמרי מצותי הכל פסוק אחד. (גליון 15 אותיות י"ח - כ"א, וגליון 75 אותיות ו' - ט').

הלכה נאמנה

ביום ששי [ש'לפני שבת ערב שבועות] צריך להכין את כל התבשילים שצריכים לחג, ולפחות את התבשילים של הלילה-ליל החג, כי **במוצאי שבת הזמן מצמצם מאד**, ויש גם תקון ליל שבועות, והשבת יוצאת מאחר, לכן **כדאי להכין ולבטל את הכל ביום ששי**, ובלי לחג רק לחמם על הפלטה או על הגז, ואין שום בעיה. וצריך להכין מערב שבת גר נשמה לפחות של ארבעים ושמונה

א. יש דבר מיוחד, **שליש שבועות וליש הושענא רבא** - שששניהם אנחנו נשארים ערים בלילה, אף פעם לא יחולו בליל שבת. **ורבנו יוסף חיים זצ"ל** בשו"ת תורה לשמה (סימן תמ"ט) אומר **שלא כדאי לעשות תקון פרת** [למוד כל הלילה ללא שנה] **בליל שבת**, כי בשביל ענג שבת צריך לישן בשבת (ואם אתה מענה את עצמך ובלילה לא תישן, נניח שתישן ביום, אבל אתה הופך יום ללילה ולילה ליום, ובשבת אסור, כי צריך לישן). ויש כשיעור לדבריו מהדבר הזה. כתוב בירושלמי (חגיגה פ"ב ה"ג) שדוד המלך נפטר בחג שבועות, וגם בליל הושענא רבא האושפיזא הוא דוד המלך, וכתוב (זוהר פרשת ויגש דף ר"ו ע"א) שדוד המלך לא טעם טעמה של מיתה, כי הוא היה ישן פחות מחצי שעה קשנת הסוס, ולכן בליל שבועות שעה ההלולה של דוד המלך, ובלי הושענא רבא שהאושפיזא זה דוד המלך, נשארים ערים. ולכן הם לא יחולו בשבת. (גליון 14 אות י').

ב. **בקריאת עשרת הדברות יש טעם עליון וטעם תחתון**. למה עשו כאן שני סוגי טעמים? הרי בכל התורה כלה אין דבר כזה. אלא **הטעם העליון הולך לפי הדברות**, וכל דברה היא בפסוק לבד, ולפעמים יש דברה ארוכה, כמו "לא יהיה לך אלהים אחרים" וגו' עד "לא יהי וילשמרי מצותי" וזה פסוק ארוך מאד, אבל כל זה פסוק אחד לפי הטעם העליון, כי הכל דברה אחת. **ואלו לפי הטעם התחתון הפסוקים נחלקים פרגיל בכל התורה**. ולכן יש גם תוספת הפוכה, כמו בפסוקים "לא

למען הספור

המדרש (שיר השירים רבה פרשה א' אות נ"ו) אומר שבליל מתן תורה בני ישראל היו ישינים, והקדוש ברוך הוא העיר אותם בבקר ב"קלת וברקים וענן כבד וקל שפר חזק מאד" (שמות פרק י"ט פסוק ט"ז), ולמה כל הרעש הזה? כדי להעיר אותם שיקומו. ויש מסבירים שגני ישראל ישנו בשביל שייכלו להתרצו מחר בבקר, וישמעו כל אות וכל מלה וכל הברה, לכן הם אמרו, אם לא נישן עכשיו בלילה, בבקר יהיה ראשנו עלינו כפרמל" ולא נשמע כל מלה מפי ה'. ואומר המגן אברהם (תחילת סימן תצ"ד) ששבביל לתקן את הדבר הזה שגני ישראל ישנו, תקנו בדורות האחרונים שלא לישן בליל שבועות. והמנהג הזה אין לו מקור לא בגמרא, לא במדרש ולא בראשונים, אלא בהנהגה בלבד, בהנהגה אמור דף צ"ח עמוד א') כתוב "**חסידי קדמאי**" - **חסידי הראשונים היו נוהגים להיות ערים בלילה הזה**, אבל בימי הראשונים לא היה ידוע הדבר הזה להשאיר ערים כל הלילה. ורמנו יוסף קארו - השלחן ערוך] כשהיה בחוץ לארץ (באנדריופול שבטורקה) היה נשאר ער בשני הלילות [שבחוץ לארץ החג הוא יומים], ופעם לא היה לו מנין בלילה הראשון, אבל כל המשתתפים שם וכו' לשמע איך המלאך שברא מקריאת המשניות שלו מדבר אתו, והיה נשמע פאלו הקול יוצא מגורו וזה לא הקול שלו אלא של המלאך. והוא אומר לו: "**אשריכם שאתם מרימים את השכינה מעפר, ואני אזהר אתכם לעלות לארץ ישראל**". אחר כך כשפאנו שאר הלומדים ביום אמרו להם: "**הפסדתם אתמול חויה גדולה מאד**". ובלילה השני היה למרן מנין ויותר, וכך שמעו דברים מיוחדים יותר. (אבל הם למדו סדר למוד קצת שונה משלנו, כי הם למדו גם משניות, אבל רבנו הא"ר תמן מה שאנו קוראים היום, ולפי הקבלה אין למד משניות בלילה זה). (גליון 14 אותיות א', ג', ד', ז', וגליון 65 אותיות א' - ג', וגליון 162 את ט"ו).

חיבה

נופל וזה שמחה

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת). נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

פתרונות מגיליון קודם:

פתרון לחידה: זקן שדווח את הראש. כשהמולד זקן דוחה את ראש השנה (ואם בעלון הקודם הורה 12). הווכה: פרוץ גובר - אלעד

פתרון מי בתמונה: מורנו נאמן ר' צמח מאזוז שליט"א. הנאון ר' הל סתרון שליט"א. ור' עובדיה חזקוני (וידוע המסור של מרן שליט"א), עם רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א. הווכה: שילה סעדון - אופקים